

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

29 вересня 2017 року, м. Луцьк

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ
СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
НА МІКРО-, МЕЗО- ТА МАКРОРІВНІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

Випуск 2

Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ

Луцьк – 2017

ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОЇ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

П.Ю. Курмаєв, д.е.н., доцент

Н.В. Пиж'янова, к. мистецтвознавства

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У сучасній глобалізованій економіці розвиток людського капіталу суттєво залежить від ефективності функціонування системи освіти. Заходи щодо реформування системи освіти в Україні обмежувалися змінами у законодавстві. Так, протягом 2014-2017 років були ухвалені Закони України «Про вищу освіту» та «Про освіту». Разом з тим, характерними рисами функціонування системи вищої освіти у контексті розвитку людського капіталу є [1]: низька ефективність державного регулювання; відсутність стратегії розвитку галузі та її деталізація; низька якість освіти та наукових досліджень.

Також, необхідно зазначити, що важливим дестабілізуючим чинником виступає корупція. У рейтингу «Індекс сприйняття корупції» 2016 року (Corruption Perceptions Index) розрахованому Transparency International, Україна посідає 131 місце зі 176 позицій [2].

Саме боротьба із корупцією є основним елементом підвищення ефективності функціонування системи вищої освіти та якості освітніх послуг.

Передумовою об'єктивності результатів аудиту якості освіти у вищих навчальних закладах є розробка чітких критеріїв оцінювання їх освітньої та наукової діяльності. З цією метою нами у [1] обгрунтований організаційно-економічний механізм регулювання системи вищої освіти. Він складається з взаємопов'язаних елементів: мета, завдання, принципи; алгоритм моніторингу показників освітньої та наукової діяльності вищих навчальних закладів; методи та важелі заходів державного регулювання.

До основних принципів функціонування організаційно-економічного механізму регулювання системи вищої освіти доцільно віднести наступні:

комплексність, узгодженість із національними інтересами, результаторієнтованість, рівності.

Щорічний моніторинг освітньої та наукової діяльності вищих навчальних закладів необхідно здійснювати на основі аналізу системи об'єктивних показників, які характеризують освітню, наукову, економічну складові. Їх перелік наведено у [1].

Результати моніторингу освітньої та наукової діяльності є передумовою для формування системи заходів регулювання діяльності вищих навчальних закладів.

Ми пропонуємо заходи регулювання згрупувати у три групи, залежно від їх цільової спрямованості: ліквідаційні, індиферентні, стимулюючі. Реалізація заходів ліквідаційного характеру спрямована на забезпечення дотримання права студента на вищу освіту, мінімізацію ризиків у випадку порушення вищим навчальним закладом податкового, трудового законодавства.

Метою індиферентних заходів є максимальна лібералізація діяльності системи вищої освіти, невтручання у діяльність навчальних закладів за умови дотримання законодавства.

Використання стимулюючих заходів передбачає фінансування підготовки фахівців за рахунок коштів державного бюджету, дольову участь держави у наукових розробках, пільгове оподаткування. Зазначене стосується вищих навчальних закладів узагальнений показник діяльності яких, за результатами моніторингу, є вищим на 25% середнього рівня.

Список використаних джерел

1. Kurmaiev, P. Yu. Organizational and economic mechanism of state regulation of higher education system in Ukraine / P. Yu. Kurmaiev, N. V. Pyzhianova // Науковий вісник Полісся. – 2017. – № 1 (9). – С.33-40.

2. Corruption Perceptions Index 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

3. Курмаев П. Теоретичні та практичні аспекти державного регулювання вищої освіти в Україні [Електронний ресурс]/П.Ю. Курмаев// Теорія та методика управління освітою. - 2013. - № 10. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2013_10_17